

EESTI HARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Luua Metsanduskooli aianduse õppekavarühma hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2022

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Üldosa	5
3.	Aianduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes	9
3.1	Õppekavad ja õppekavaarendus	9
	Analüüs	9
	Järeldused	13
3.2	Õppimine ja õpetamine	14
	Analüüs	14
	Järeldused	21
3.3	Õpetajad	22
	Analüüs	22
	Järeldused	24
4.	Hindamiskomisjoni peamised järeldused aianduse õppekavarühmade osas	25

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas (edaspidi ÕKR) ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel ja -vestlustel kogutud info. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Hindamisvaldkonnad on:

- **Õppekavad ja õppekavaarendus,**
- **Õppimine ja õpetamine,**
- **Õpetajad.**

Hindamiskomisjon esitab hindamisaruandes hindamisvaldkondade kaupa kokkuvõtliku analüüsi õppekavarühma õppekavade kohta. Komisjon toob iga hindamisvaldkonna analüüsi tulemusena välja **järeldused**: tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad** ja soovitusel viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitusel arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mitteamarvestamine on kooli otsustada. Soovitusel arendusteks ei mõjuta lõppotsuse kujunemist.

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) kutsehariduse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavarühma kvaliteedi hindamine läbi:

- kuue (6) aasta pärast, kui õppekavarühmas toimuv õppetöö vastab kvaliteedi hindamise kriteeriumidele ja õigusaktidele;
- kolme (3) aasta pärast, kui hindamisnõukogu hinnangul esineb õppekavarühmas õppetöö mittevastavusi õigusaktidele ja /või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.

Kui hindamisnõukogu kaalub kahe hindamisotsuse vahel ning leiab, et teatud tingimuse täitmisel kooli poolt oleks võimalik võtta vastu positiivsem otsus, võib ta sellise otsuse vastu võtta kõrvalttingimusega haldusmenetluse seaduse § 53 mõttes.

HAKA moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. HAKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. HAKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Helle Noorväli	komisjoni esimees, Tallinna Tehnikakõrgkooli Teenusmajanduse instituudi kaasprofessor, kutseõppe ekspert
Liisa Mäemets	komisjoni liige-sekretär, HaridusLabor OÜ haridusmentor, kutseõppe ekspert
Jaanus Lepik	tööandjate esindaja, Aia- ja Maastikukujunduse OÜ tegevjuht
Kadri Karp	tööandjate esindaja, Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi aianduse õppetooli professor

Hindamisprotsessi kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistavate koosolekute käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja HAKA-ga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad, sellekohased küsimused iga vestluse jaoks ning palusid täiendavalt koolilt juurdepääsu aianduse ÕKR kursustele Moodle. Komisjonis lepidi kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Toimus kombineeritud hindamiskülastus: 1) veebi-intervjuudena Zoom keskkonnas 10., 11. ja 17. oktoobril 2022 ning koolikülastusena 18. oktoobril 2022. Veebi-intervjuud viidi läbi mõlema eriala vilistlastega ja õpilastega ning tööandjatega/praktikajuhendajatega. Koolikülastuse käigus vesteldi õpetajatega, õppekavahoidjatega, ülekoolilise õppekavanõustajaga, praktikakoordineerijaga, õppetöökorralduse juhiga, koolijuhiga ning koolituskeskuse juhiga. Lisaks tutvus komisjon õppe- ja praktilise töö võimalustega ning kooli poolt esitatud dokumentidega ja Moodle kursustega. Vestlused toimusid lodusalt, osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande valmimisega seotud kuupäevad: HAKA esitas esmase aruande koolile 18.11.2022.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaari.

Komisjon esitas lõpparuande HAKA-le 2. detsembril 2022.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed

koolijuht: Haana Zuba-Reinsalu

kooli aadress: Luua küla, Jõgeva vald, 49203

telefon:+372 77 62 111

e-post: info@luua.ee

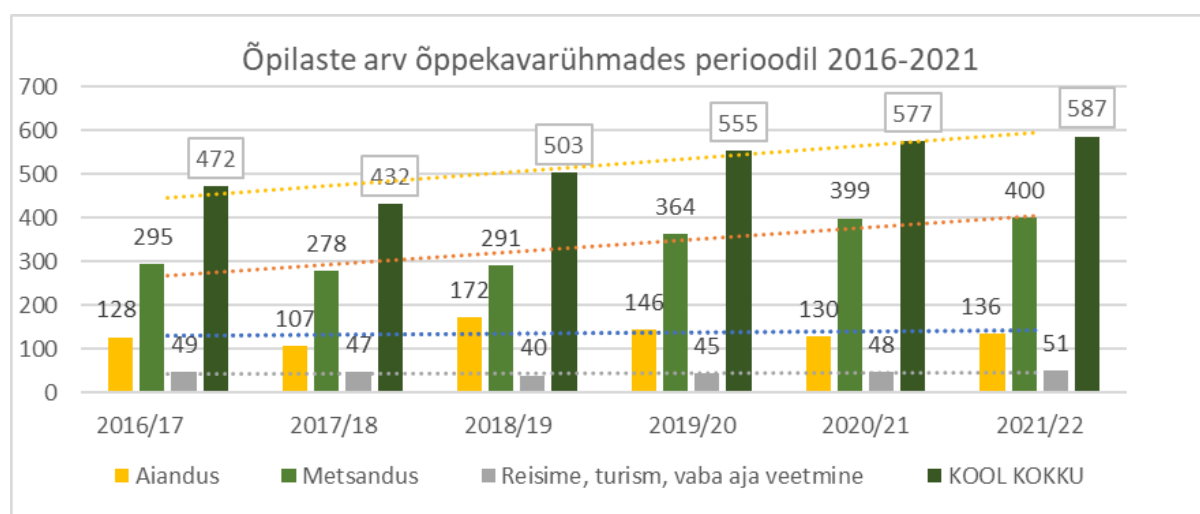
koduleht: www.luua.ee

hindamise korralduse kontaktisik koolis: Haana Zuba-Reinsalu, koolijuht, +372 51 15399, e-post haana.zuba-reinsalu@luua.ee

Kooli lühitutvustus

Luua Metsanduskool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigikutseõppeasutus, kus koolitatakse metsandusspetsialiste alates 1948. aastast. Kooli iseloomustab tugev orienteeritus Eesti metsasektori vajadustele, olles ainuke selle valdkonna erialadele spetsialiseerunud kutseõppeasutus Eestis. Tänapäeval on kooli ülesandeks läbi viia tasemeõpet neljas õppekavarühmas: 1) metsandus, kus õpe toimub 2.–5. tasemel, k.a kutsekeskharidusõpe kokku 11 õppekaval (seisuga 31.10.2021) 2) aiandus, kus õpe toimub 3.–4. tasemel kokku 3 õppekaval; 3) reisimine, turism ja vaba aja veetmine, kus õpe toimub ühel 4. taseme õppekaval ning 4) isikuarengu õppekavarühmas, kus õpe toimub 2. taseme õppekaval.

Kutseharidust on võimalik omandada statsionaarses (kooli- ja töökohapõhine) ja mittestatsionaarses õppevormis. Seisuga 31.10.2021 õpib koolis 587 õpilast, sealhulgas metsanduse valdkonnas 400 (68%), aianduse valdkonnas 136 (23%) ja reisimise, turismi ja vaba aja veetmise valdkonnas 51 (9%). Seega moodustavad aianduse õppekavarühma õppijad ligikaudu veerandi kogu kooli õppijaskonnast ning nende arv on aruandeperioodil püsinud stabiilses suurusjärgus (vt Joonis 1).

Joonis 1. Õppijate arv õppekavarühmades perioodil 2016-2021 (allikas: Haridussilm)

Statsionaarses koolipõhises õppevormis õpib Luua Metsanduskoolis 23%, mittestatsionaarses 76% ja töökohapõhises 1% õppijatest. Kuna Luua Metsanduskooli erialad on ainulaadsed ning nende eripäraks on loodusvaldkond, siis tullakse kooli õppima kõikidest maakondadest üle kogu Eesti. Lisaks tasemeõppele on kooli ülesandeks korraldada ülaltoodud õppekavarühmades ja võtmepädevuste alal täiskasvanute täiendus- ja ümberõpet. Keskmiselt õpib erinevatel täiendusõppe kursustel aastas 700 - 800 õppijat. Luua Metsanduskool on Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu (aastast 2013) ning Eesti Arboristide Ühingu ametlik koostööpartner (aastast 2018) ning valdkondlik kutseksamikeskus. Koolil on hea koostöö Eesti Aiandusliidu ning Eesti Maastikuehitajate Liiduga koolilõpetajatele kutseksamite korraldamisel.

Luua Metsanduskooli **missioon** on õppijakeskse lähenemise ja loodust väärtustava suhtumisega tagada Eestile parimate oskuste ja teadmistega särasilmseid tulevikutegijad.

Kooli **visiooniks** on olla loodust väärtustavate õppijate esimene valik ja metsanduse kutsevaldkonna tippkeskusena pühenduda uuenduste eestvedamisele.

Kooli **põhiväärtused** on usaldus, vastutus ja empaatia.

1. Usaldus on veendumus, et saan toetuda teistele ja toetada ise teisi.
2. Vastutus on võime otsustada ning elada oma otsuste tulemuste ja tagajärgedega.
3. Empaatia on võime mõista ja hoolida.

Arengukava perioodil 2022–2025 on Luua Metsanduskooli peaesmärk kohandada õppimine ja õpetamine vastavaks õppijate muutunud vajadustele ja huvidele ning pakkuda neile selles individuaalset tuge. Selle elluviimiseks kavandatakse arendustegevusi järgmistes suundades:

- 1) õppija arengu toetamine, et pakkuda individuaalseid lahendusi õppimiseks ja õppe korraldamiseks;
- 2) õppesisu arendamine, et see oleks kooskõlas töömaailma ootuste ja muutustega, sh rohe- ja digioskuste õpetamisega;
- 3) õpetajate professionaalse arengu toetamine, et tagada kvaliteetne õpe;
- 4) õpetajate järelkasvu arendamine, et paindlikke lahendusi pakkudes valmistuda põlvkonnavahtetuseks eeloleval kümnendil;
- 5) kooli turundamine, et jõuda selle sihtrühmadeni ning aidata laiemas plaanis kaasa ühiskonna loodus- ja haridusteemalisele teavitamisele.

Hinnatavad õppekavarühmad

Aianduse ÕKR õppekavade üldinfo on toodud Tabelis 1. Praegu viiakse õpet läbi kolmel õppekaval: Maastikuehitaja tase 3 ja 4 ning Puukooliaednik, tase 4 õppekavadel, kus toimub mittestatsionaarne õpe. Aianduse sh maastikuehituse õppekavade arendamise ja elluviimise eest vastutab koolis maastiku-ehitusõppe üksus, mille tööd koordineerib maastiku-ehitusõppe juht, kes on ühtlasi ka maastikuehituse õppekavade hoidja rollis. Puukooliaedniku õppekavahoidja rollis on arboristiõppe üksuse juht.

Tabel 1. Aianduse õppekavarühma õppekavade üldinfo

Nr	Õppekava kood, nimetus, tase	Struktuuriüksus	Õppekava eest vastutav isik (amet, e-post)
1	130577, Maastikuehitaja, 4. tase	Maastikuehitusõppe üksus	Hannes Tilk - Maastikuehitusõppeüksuse juht, vanemõpetaja; hannes.tilk@luua.ee
2	213317, Maastikuehitaja, 3. tase	Maastikuehitusõppe üksus	Hannes Tilk - Maastikuehitusõppeüksuse juht, vanemõpetaja; hannes.tilk@luua.ee
3	179257, Puukooliaednik, 4. tase	Maastikuehitusõppe üksus	Marje Kask - Arboristiõppeüksuse juht, meisterõpetaja; marje.kask@luua.ee

Ülevaade õppekavadel õppijate arvudest

Alljärgnev Tabel 2 annab ülevaate aianduse ÖKR õppijate arvust aastatel 2016-2021. Aianduse ÖKR õppijate arv on olnud hindamisperiodil kokkuvõttes stabiilne, kuid muutunud on õppijate struktuur: vähenenud on statsionaarses õppes õppijate hulk ja suurenenud mittestatsionaarsete õppijate osakaal. Alates 2020/2021. õa ei ole enam statsionaarsesse õppesse vastuvõttu toimunud.

Tabel 2. Aianduse õppekavarühma õppijate arvud õppekavade ja õppevormide lõikes periodil 2016-2021 (Allikas: Haridussilm, seisuga nov 2021)

Õppekava kood	Õppekava nimetus	Õppevorm	Tase	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
85327	Maastikuehitus	stats	kutsekeskh õpe						
85328	Maastikuehitus	stats	kutseõpe keskh baasil	2					
85328	Maastikuehitus	mittestats	kutseõpe keskh baasil	6	2				
110689	Maastikuehitus	stats	kutseõpe põhih baasil	1	1				
116058	Maastikuehitus (Puukoolimajanduse osaoskuse õppekava)	mittestats	kutseõpe põhih baasil	26	5				
130557	Maastikuehitaja (osakutse haljasalade hooldaja)	mittestats	tase 4	18		53	22	7	
130577	Maastikuehitaja	stats	tase 4	6	4	3			
130577	Maastikuehitaja	mittestats	tase 4	43	53	62	70	70	70
132977	Maastikuehitaja	stats	tase 4 (kutsekeskh)	26	20	17	16	9	3
179257	Puukooliaednik	mittestats	tase 4		21	37	37	20	22
179439	Noorem-maastikuehitaja	stats	tase 3		1				
209297	Maastikuehitaja	stats	tase 2				1		
213317	Maastikuehitaja	mittestats	tase 3					24	39
213317	Maastikuehitaja	stats	tase 3						1
KOKKU				128	107	172	146	130	135

Tabel 3 annab ülevaate aianduse ÕKR õppekavadel alustanud ja lõpetanud õppijatest. Lõpetajate arv on aastate jooksul vähenenud. Maastikuehitaja, tase 4 õppekavale võeti hindamisperioodil vastu 154 õpilast, lõpetas aga 38 ehk 24,7%. Puukooliaedniku õppekaval oli vastav näitaja 42,3 %. Maastikuehitaja, tase 3 õppekaval veel lõpetajaid polnud.

Tabel 3. Aianduse õppekavarühma õppekavadel alustanud ja lõpetanud õppijate arvud perioodil 2016-2021 (Allikas: Haridussilm, seisuga 15.11.2021)

Õppekava kood	Õppekava nimetus	Õppe-vorm	2016/17			2017/18			2018/19			2019/20			2020/21		
			Õppi-jad	Vastu-võetud	Lõpe-tajad	Õppi-jad	Vastu-võetud	Lõpe-tajad	Õppi-jad	Vastu-võetud	Lõpe-tajad	Õppi-jad	Vastu-võetud	Lõpe-tajad	Õppi-jad	Vastu-võetud	Lõpe-tajad
85328	Maastikuehitus	stats	2	0	2												
85328	Maastikuehitus	mittestats	6	0	2	2	0										
110689	Maastikuehitus	stats	1	0		1	0										
116058	Maastikuehitus (Puukoolimajanduse osaoskuse õppekava)	mittestats	26	23	7	5	0	13									
130557	Maastikuehitaja (osakutse haljastalade hooldaja)	mittestats	18	18	11				53	53	1	22	14	5	7	0	2
130577	Maastikuehitaja	stats	6	2	3	4	3	1	3	0	2						
130577	Maastikuehitaja	mittestats	43	22	11	53	34	12	62	33	3	70	40	7	70	25	5
132977	Maastikuehitaja	stats	26	6	10	20	10	6	17	5	2	16	6	4	9	0	
179257	Puukooliaednik	mittestats				21	21		37	20	10	37	18	6	20	0	9
179439	Noorem-maastikuehitaja	stats			1	1	0	1			2						
209297	Maastikuehitaja	stats									1	0	1				
213317	Maastikuehitaja	stats															2
213317	Maastikuehitaja	mittestats												24	24		
KOKKU			128	71	47	107	68	33	172	111	20	146	78	23	130	49	18

3. Aianduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust.
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

Lua Metsanduskooli aianduse õppekavarühmas on neli õppekava, mille alusel toimub õppetöö: Maastikuehitaja, tase 3, esmaõpe, 60 EKAP; Maastikuehitaja, tase 4, esmaõpe, 120 EKAP ja Puukooliaednik, tase 4, esmaõpe, 90 EKAP. Maastikuehitaja, tase 2 õppekava on küll olemas, kuid praegu õppetööd seal ei toimu. Õppekava loodi HEV õpilaste jaoks ja sellel on õppinud seni üks õpilane. Õppetöö toimub ainult mittestatsionaarses õppevormis, kuna huvi statsionaarses õppes õppimise vastu on vähenenud.

Õppekavasid koostatakse lähtuvalt õppijate ja tööturu koolitusvajadustest. Intervjuudest õpilaste, vilistlaste ja tööandjatega selgus, et Lua Metsanduskooli aianduse erialade õppekavad on jätkuvalt populaarsed. 2021. aasta vastuvõtul oli konkurss ÕKR keskmiselt 4 soovijat ühele kohale, Maastikuehitaja, tase 4 õppekavale koguni 6,33. OSKA põllumajanduse ja toiduainetetööstuse valdkondliku raporti kohaselt on Eestis aedniku (sh maastikuehitaja) põhikutsealadel tegemist ülepakkumisega, kuid samas tööandjad tunnetavad kvalifitseeritud tööjõu puudust. Viimane tuleneb sellest, et õppekavadel on erinevatel põhjustel vähe lõpetajaid ja õppima asutakse pigem isiklikust huvist lähtudes (viimane selgus intervjuudest) (vt ka ptk 3.2).

Koolil on seatud aianduse ÕKR õppekavade arendamiseks eesmärgid, millest on kool oma tegevustes ka juhindunud. Järgnevalt on kirjeldatud lühidalt õppekava arenduse seisukohalt eesmärkide täitmist.

1. Õppekava arendamine on pidev ja juhitud protsess. Nii kooli poolt koostatud eneseanalüüsi kui ka koolikülastuse käigus tehtud intervjuudes kuuldu andsid komisjonile kindluse, et kooli arendustegevustes (sh õppekavade arendamisel) toimub süsteemne lähenemine: on seatud konkreetsed eesmärgid, nendele on välja töötatud mõõdikud, toimuvad tegevused ning tulemuste analüüs. Koolijuhi sõnul on kõige olulisem rõhuasetus õppijast lähtuva õppe korraldamisel (kogu elukaare lõikes) - selleks on kool läbinud pika arenguteekonna (sh osaledes TLÜ tulevikukooli programmis). Kooli ees on suur väljakutse kõikidele vanuseastmetele seda õpet realselt pakkuda ja tundma õppida, mida erinevad õppijad vajavad. Uuel arengukava perioodil on aianduse ÕKR fookus puidu (taas)kasutusel ja metsataimekasvatusel, mis on ka Lua Metsanduskooli eripära (metsanduse fookus ka aianduse ÕKR). Komisjon tunnustab kooli, kes on omavahel oskuslikult

seostanud erinevad õppevaldkonnad - metsanduse ja aianduse, lisades õppekavadesse uusi valikaineid ning kasutades otstarbekalt ressursse ja loodud õpikeskkonda.

2. Õppekavade ja moodulite rakenduskavade koostamise ja arendamise aluseks on kutsestandardid, mille muutmisel ajakohastatakse ka õppekavad ja moodulite rakenduskavad. Kutsestandarditele vastavus tagab põhiosas ka vastavuse töömaailma vajadustele. Õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamine eest vastutavad õppekavahoidjad: maastikuehituse õppekavadel maastikuehitusõppe üksuse juht ja puukooliaedniku õppekaval arboristiõppe üksuse juht. Õppekavahoidjad vastutavad ka õppekavade rakendamise eest (näiteks planeerivad õpetajate koormust, praktikate aegu jms). Metoodilist tuge pakub õppekavade loomisel ja arendamisel ülekoolliline õppekavanõustaja. Maastikuehitaja, tase 3 õppekava on vastavuses 2017. a kutsestandardiga, millest tulenevalt tehti muudatused moodulites (loobuti näiteks müüride ehitamise moodulist ja aiaveekogude ning sisehaljastuse teemadest). Alates 2021/22. õa rakendatakse kõikides kutseõppe õppekavades senise "Karjääri planeerimise ja ettevõtluse aluste mooduli" asemel moodulit "Õpitee ja töö muutuv keskkonnas", kuid kodulehel avalikustatud õppekavas (viimati muudetud direktori kk 02.2021) ja rakenduskavas see moodul ei kajastu. Maastikuehitaja, tase 3 kutsestandardi kehtivusaeg lõpeb sel aastal ja seejärel uuendatakse ka kooli õppekava ja rakenduskava. Tulenevalt kutsestandardi muudatusest uuendati ka Maastikuehitaja 4. taseme õppekava (nii 2017. kui ka 2020. aastal). Puukooliaedniku eriala õppekava viimane muutmine toimus 2021. aastal seoses 4. taseme kutsestandardi muudatustega. Eneseanalüüsis lk 22 toodi välja, et tehti järgmised muudatused: 1) loodi uus põhiõpingute moodul: "Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine", mis on ka kutsestandardi tööosa. Samas komisjon sellist moodulit õppekavast ei leidnud, küll aga leidis kutsestandardi kompetentse teistest moodulitest; 2) täiendati erinevaid mooduleid (näit taimeseadete ja toalilled moodulit); 3) "Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused" moodul asendati mooduliga "Õpitee ja töö muutuv keskkonnas"; 4) töötati välja uued valikõpingute moodulid jne. Valikõpingute moodulite loomisel on arvestatud kutsestandardi muudatusi, mis omakorda tulenevad töömaailma vajadustest ning õppijate soovidest (näiteks lisatud sellised moodulid nagu metsataimede kasvatamine, haljasalade rajamine ja hooldamine ning muudetud puukooliaedniku ettevõttepraktika toimumiskohta (üks osa praktikast koolis). Komisjon leiab, et nimetatud uute valikmoodulite lisamine oli igati asjakohane.

Lisaks kutsestandarditele on õppekavade arendamisel küsitud sisendit õpetajatelt, õppijatelt ja tööandajatelt/praktikajuhendajatelt. Eneseanalüüsi aruandest selgub, et õppekavade arendamiseks toimuvad õppeaasta jooksul regulaarsed õppekava töögruppi kuuluvate õpetajate koosolekud, kus jagatakse infot õppekava toimivuse, muudatusvajaduste jms kohta. Õpetajad tõid vestluses välja, et õppeaasta lõpul küsivad õppekavahoidjad ettepanekuid rakenduskava muutmiseks. Vajalikud muudatused viiakse sisse õppeaasta alguseks, kuid vajadusel tehakse muudatusi ka jooksvalt. Intervjueeritud õpilased ja vilistlased ei osanud otseselt tuua näiteid õppekavaarendusse kaasamise kohta, küll aga toodi välja, et koolis küsitakse pidevalt tagasisidet õppeteemade sobivuse, õpetamise meetodite, õppeprotsessi jm kohta, mis haakub otseselt õppekava/rakenduskava uuendamisega. Lisaks küsitakse õppijatelt lõpetamisel tagasisidet moodulite teemade sisu ja järgnevuse kohta. Õppijad tegid ettepaneku vähendada sissejuhatava mooduli (Õpitee ja töö muutuv keskkonnas) mahtu, mida ka tehti (1 EKAPI võrra). Nimetatud muudatust toetasid ka vestluses osalenud õpilased. Puukooliaedniku õppekava õpilased tegid ettepaneku asendada ettevõttepraktika osaliselt praktikaga kooli arboretumis, et parendada õpilaste töösuksi enne ettevõttesse minekut. Ka seda ettepanekut arvestati. Kooli eneseanalüüs kirjeldatakse, et õppekavade ülevaatamise ja uuendamise on kaasatud nii ettevõtjad kui ka Eesti Aiandusliit ja Eesti

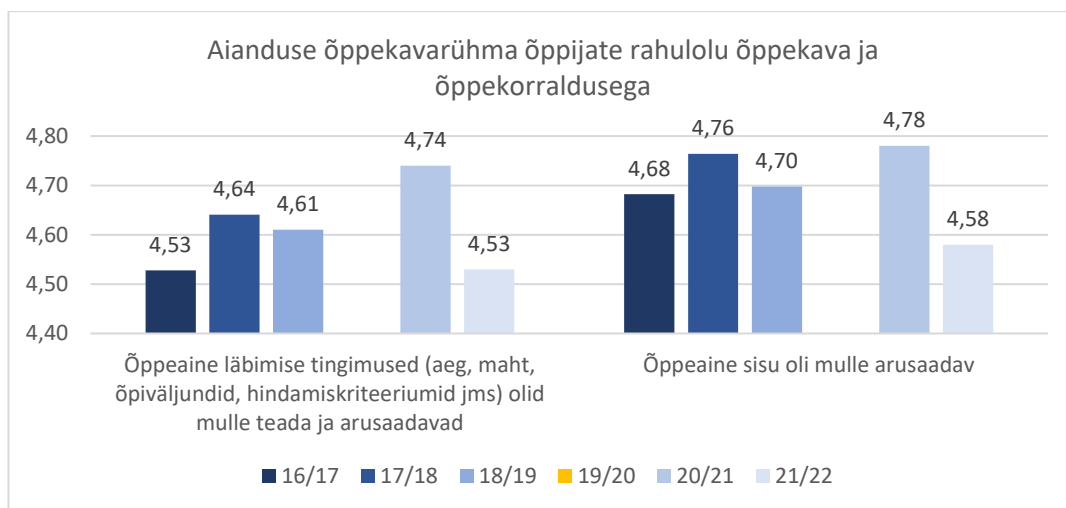
Maastikuehitajate Liit. Paraku intervjuueeritud tööandjatel taoline kogemus puudus, aga nad väljendasid valmisolekut koostöösse panustada ja ootavad selleks suuremat koolipoolset initsiatiivi (nt praktikate korraldamisel, täienduskoolituste läbiviimisel ja õppekavade arendamisel). Ka õpetajad tõid välja, et koostöö tööandjatega võiks olla süsteemsem, kuid samas lisasid, et töömaailmas toimuvate arengute kohta saadakse teavet kutseeksami komisjoni töös osaledes. Samuti rõhutati, et kooli ja töömaailma vahel peab toimuma mõlemasuunaline teadmiste vahetus (nt on õpilased praktikal õpetanud ettevõtet, kuidas teha puudele juurehooldust jm).

Tööandjad ja vilistlased tegid ettepanekud nii Maastikuehituse (tase 3) kui ka Puukooliaedniku õppekavade edasiarendamiseks, mida toetab ka hindamiskomisjon. Tehti ettepanek pikendada Maastikuehitaja, tase 3 õppekava mahtu (praegu 60 EKAPit, ettepanek 90 EKAPit), sest senise mahuga on keeruline valmistada ette töömaailmale vajalike teadmiste ja oskustega spetsialiste. Puukooliaedniku õppekava vilistlased tegid ettepaneku töötada välja puukooli juhtimise jätkuõppekava, sest paljud lõpetajad soovivad luua oma ettevõtte, kuid vilistlaste sõnul jääb neil vajaka ettevõtlus- ja juhtimisalastest teadmistest.

3. Täiendusõppe kursuste loomine ja pakkumine toimub erinevatele sihtrühmadele, kusjuures arvestatakse õppijate ja ettevõtete soove ning ka tasuta (RKT) koolitusteks HTMi poolt esitatavaid nõudeid (koolituskeskuse juht tõi välja, et viimastel aastatel peavad koolitused sisaldama nt digipädevuste õpetamist). Väljapakutud koolitustest osavõtt on olnud kooli hinnangul hea, näiteks 2021. aastal osales aiandusalastel täienduskoolitustel eneseanalüüsi andmetel 57 õppijat st keskmiselt 8 õppijat rühmas. Kõige sagedamini korraldati 2-3 päevaseid koolitusi, kuid tööandjad tõid vestluses välja, et nemad eelistavad pigem lühemaid (1-päevaseid) praktilisi koolitusi (nt terrassi rajamine, kooliaia rajamine jm). Kui eelnevatel aastatel oli koolitusteemade valik lai (millest tulenevalt ka osalejaid rohkem), siis eneseanalüüsist nähtub, et 2021. aastal toimusid koolitused peamiselt kahel teemal (koduiaia kujundamine ja metsataimede kasvatamine). Samas tehti mitmeid suunatud koolitusi (osad tasuta) üldhariduskoolide õpilastele (sh gümnaasiumi õpilastele valikainete omandamisel). Koolituskeskuse juht selgitas vestluses, et koolituskursuste mitmekesistamiseks küsitakse koolitussoove nii koolitustel osalejate kui ka partnerettevõtete käest ning seda arvestatakse koolitusteemade pakkumisel. Tööandjad rõhutasid vestlustel, et nad on väga huvitatud koolitustest, mis käsitlevad kaasaegseid tehnoloogiaid aianduses, lisades, et osalemiseks ootavad nad häid lektoreid/praktikuid. Vestlusest kooli direktoriga ja eneseanalüüsist tuli välja, et kool on valmis lisaks täienduskoolitustele pakkuma ka mikro kvalifikatsioone, kui oleks olemas riiklik regulatsioon ning ühiselt arusaadavad põhimõtted nende loomiseks ja rakendamiseks.

Tulenevalt eeltoodust teeb komisjon ettepaneku leida edaspidi täiendavaid võimalusi täiendus- ja ümberõppe koolituste mitmekesistamiseks (kaasaegsed tehnoloogiad, mikro kvalifikatsioonid jm), mis aitaks ÕKR õpetajatel tihendada koostööd töömaailmaga, õpetajaid arendada ning saada ideid õpetuse mitmekesistamiseks ka tasemeõppes.

4. Õppijate rahulolu õppekava ja õppekorraldusega on olnud hindamisperioodil kõrge (vt Joonis 2), v.a 2021/2022. õppeaastal, kus esines mõningane rahulolu langus. Selgituseks tõid õppekavahoidjad välja, et põhjuseks võis olla koroonast tingitud õppekorralduse muudatused (distsantsõpe jm), mis põhjustas segadust ja ka mõningast rahulolematust. Selle vältimiseks tuleks edaspidi parendada õppijatele pakutavaid tugimeetmeid ja tõhustada infovahetust.

Joonis 2. Aianduse õppekavarühma õppijate rahulolu õppekava ja õppekorraldusega perioodil 2016-2021 (Allikas: kooli andmestik)

Õppijatelt küsitakse tagasisidet üldisele rahulolule õppega ka õpingute lõppedes (kutseksamite järgselt). Aianduse õppekavarühma õppekavade lõpetajate viimase kolme aasta keskmine rahulolu 6-pallilisel skaalal oli 4,57, olles eelmisel õppeaastal jõudnud väärtuseni 5,0. Samuti näitab tõusutrendi lõpetajate koondhinnang oma õpingutele (2019/2020. õa oli hinnang 3,8, kuid 2020/2021. õa juba 4,5).

2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Aianduse ÕKR õppekavade moodulite rakenduskavades arvestatakse komisjoni hinnangul õppe kavandamisel õppijate eripäraga. Õppekavadel rakendatakse mittestatsionaarset õppevormi, mis on korraldatud sessioonõppena, kuna see õppevorm ja -korraldus on sobivam täiskasvanud töötavatele õppijatele. Mittestatsionaarse õppe puhul peab moodustama õpilase iseseisev töö üle poole õppekavajärgsest õpingute mahust, mis peaks olema kajastatud ka õppekavade moodulite rakenduskavades. Moodulite iseseisvate tööde mahud ja ülesanded on toodud Puukooliaedniku õppekava rakenduskavas, samas Maastikuehituse, tase 4 rakenduskavas pole näidatud iseseisva töö mahtu ning ülesanded on mõnes moodulis napolisõnalised (nt moodulid 18 ja 19) ning Maastikuehitaja, tase 3 rakenduskavas puudub nii iseseisva töö maht tundides, kuid puuduvad ka iseseisva töö ülesanded. Samas on eneseanalüüsis välja toodud, et iseseisvate tööde juhendid on kõikidele õppijatele kättesaadavad Moodle kursustel ja selgitusi jagatakse ka kontaktõppe tundides. Siiski teeb komisjon ettepaneku täiendada Maastikuehituse õppekavade rakenduskavasid, et õppijal oleks varakult (juba sisseastumisel) ülevaade iseseisva töö mahust (sest mittestatsionaarse õppes on iseseisval töö märkimisväärne osa) ja nõutavatest ülesannetest. Õppijate rahulolu iseseisvate tööde mahu ja sisuga kirjeldatakse ka ptk 3.2.4.

Aianduse ÕKR õppekavad ja nende moodulite rakenduskavad on väljundipõhised. ÕKR õppekavade õpiväljundid on kutseõppele vastavalt pigem tegevuslikud (kavandab, valmistab ette, rajab, ehitab jne) ja seepärast domineerivad ka praktilised õpetamismeetodid (näiteks esitlus, õuesõpe, praktiline taimemääramine, iseseisev töö, rühmatöö, praktiliste töövõtete ettenäitamine). Õpiväljundite hindamisel kasutatakse üldjuhul sobivaid hindamismeetodeid ning hindamiskriteeriume. Järgnevalt

on toodud mõned enamkasutatavad praktilised hindamismeetodid (täiskasvanud õppijatele sobivad) - praktiline töö (arvutab materjali mahud, ehitab vundamenti), juhtumi analüüs, miniuurimus, situatsioonülesanne, töövõtete demonstreerimine, kirjalik test, riskianalüüsi koostamine, õpimapi koostamine, enda töö analüüsimine jm. ÕKR õppekavadel toimub lävendipõhine mitteeristav hindamine ja palju kasutatakse kujundavat hindamist. Teoreetiliste õpiväljundite omandatust hinnatakse sageli testidega, esitlustega. Komisjon juhib tähelepanu Maastikuehitaja, tase 4 rakenduskavas mooduli "Õpitee ja töö muutuv keskkonnas" toodud õpiväljundite, hindamiskriteeriumite ja hindamismeetodi vastuolule. Näiteks nimetatud mooduli õpiväljundite (kavandab oma õpitee, arvestades isiklike, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid; mõistab ühiskonna toimimist, töandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ja võimalusi; kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses ja mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama) hindamisel kasutatakse hindamismeetodina vaid äriplaani koostamist. Samas nimetatud õpiväljundite hindamiskriteeriumites äriplaani koostamise nõuet välja toodud ei ole. Sama mooduli rakenduskavas on öeldud, et kokkuvõtva hindamise puhul kujuneb hinne alamteemade hinnetest, kuid tegemist on mitteeristava hindamisega, mille puhul eristavat hinnet ei panda. Küll võib komisjoni arvates eristavat hindamist kasutada üksikute teemade hindamisel, et paremini õpilasi motiveerida (vestluses õpetajatega selgus, et seda on ka tehtud). Puukooliaednik, tase 4 moodulite rakenduskavas on näha, et vastava mooduli õpiväljundeid hinnatakse lävendipõhiselt, hindamismeetodid ja -kriteeriumid sobivad õpiväljundite hindamiseks. Komisjon soovib edaspidi järgida õpiväljundite, hindamiskriteeriumite ning hindamismeetodite sidusust, mis tagab hindamise objektiivsuse ja arusaadavuse.

Võtmepädevuste õpetamine ja arendamine on üldjuhul integreeritud erialaõpingutesse, kuid lisaks sellele keskendutakse koolis korraldatavate fookuskuude raames õppijate kompetentside (algatus- ja vastutusvõime, meeskonnatöö ning tulemuslikkuse jt) arendamisele, mida kasutatakse praktikate hindamisel ning mille üldisemaks eesmärgiks on kooli õpikäsitluse elluviimisel pöörata süsteemselt tähelepanu nendele juba enne õppijate praktikale siirdumist. Nimetatud kompetentse, mis on spetsiaalselt kooli jaoks välja arendatud, peavad väga oluliseks ka töandjad. Hindamiskomisjon tunnustab kooli uudse lähenemise eest võtmepädevuste arendamisel.

Komisjon leiab, et aianduse ÕKR õppekavad ja moodulite rakenduskavad vastavad erinevate huvipoolte ootustele ja vajadustele ning nende arendamisel lähtutakse nii kutsestandardite muutustest kui ka huvipoolte soovidest.

Järeldused

- **Tugevused**

1. Õppekavade arendamine on pidev ja juhitud protsess, arendustegevustele lähenetakse süsteemselt, mis aitab kaasa ÕKR ja kooli eesmärkide saavutamisele.
2. Lisaks võtmepädevuste lõimimisele põhiõpingutesse võetakse sellel õppeaastal igal kuul fookusesse erinevate kompetentside (algatus- ja vastutusvõime, meeskonnatöö ning tulemuslikkuse jt) arendamine, mis süvendab õppijate üldpädevusi ja aitab tulla toime pidevalt muutuvate oludega.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused**

1. Maastikuehituse õppekavade moodulite rakenduskavades pole näidatud iseseisva töö mahtu ning ülesanded on mõnes moodulis kas napisõnalised või puuduvad üldse.

Komisjon teeb ettepaneku täiendada edaspidi Maastikuehituse õppekavade moodulite rakenduskavasid, et õppijal oleks ülevaade iseseisva töö mahust ja nõutavatest ülesannetest, mis muuhulgas aitaks kaasa motiveeritud õppijate leidmisele.

2. Maastikuehitaja, tase 4 õppekava rakenduskavas on mooduli "Õpitee ja töö muutuv keskkonnas" õpiväljundite, hindamiskriteeriumite ja hindamise meetodi (äriplaani koostamine) vahel vastuolu. Õpiväljundites ja hindamiskriteeriumites pole nõutud äriplaani koostamist, kuid seda kasutatakse hindamise meetodina. Samuti ei saa mitteeristava hindamise puhul kokkuvõttev hindamine olla eristav. Komisjon soovib edaspidi järgida õpiväljundite, hindamiskriteeriumite ning hindamise meetodite sidusust, mis tagab hindamise objektiivsuse ja arusaadavuse.

- **Arenguvõimalused**

1. Toetudes tööandjate ja vilistlaste põhjendatud soovidele, teeb komisjon koolile ettepaneku algatada erialavõrgustikus Maastikuehitaja, tase 3 õppekava muutmise ehk suurendada õppekava mahtu praeguselt 60 EKAPilt 90 EKAPile, et anda lõpetajatele süvendatud teadmised ja oskused valitud erialal ning tagada lõpetajate teadmiste, oskuste ja hoiakute vastavus töömaailma nõuetele.
2. Viimastel aastatel on vähenenud täienduskoolituses pakutavate teemade valik, olgugi, et tööandjad ja õppijad neid ootavad. Komisjon teeb ettepaneku leida edaspidi täiendavaid võimalusi täiendus- ja ümberõppe koolituste mitmekesistamiseks (kaasaegsed tehnoloogiad, mikro kvalifikatsioonid jm), et vastata huvipoolte ootustele ja tugevdada koostöösidemeid töömaailmaga.
3. Komisjon soovib tuginedes vilistlaste tagasisidele koolil kaaluda puukooli juhtimise jätkuõppekava loomist, et toetada vilistlaste valmisolekut luua oma ettevõtte.
4. Õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamisse on üldjuhul kaasatud kõik osapooled, kuid vestluste tulemustest lähtudes teeb komisjon ettepaneku laiendada edaspidi arendustegevustesse kaasatud tööandjate ringi, mis aitaks õpet mitmekesistada ning paremini siduda töömaailma ootustega.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud.
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest.
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

1. Õppijate erialavalik on toetatud

Aianduse ÕKR vastuvõttu kavandab koolis vastuvõtukomisjon, mille koosseisu kuulub vähemalt üks kooli juhtkonna esindaja, üks tööandjate esindaja ja õppekavade ning õppekorralduse eest vastutavad töötajad. Vastuvõtukomisjon kinnitab vastuvõtutingimused koos vastuvõtukatsete vormiga ja vastuvõtu kord on reguleeritud õppekorralduseeskirjaga. Eneseanalüüsis toodi välja ja komisjon veendus koolikülastuse vestluste käigus, et vastuvõtu protsessi analüüsitakse süsteemselt ja järjepidevalt - peale vastuvõtuperioodi lõppu koostatakse kokkuvõtte ja analüüs vastuvõtutulemustest, mida jagatakse õpetajatega ning tutvustatakse kooli nõukogus ning nõunike kogus.

Perioodil 2016-2021 on konkurss kõikidel aianduse mittestatsionaarse õppe õppekavadel kasvanud. Puukooliaedniku õppekaval on konkurss nimetatud perioodil tõusnud 1,44-lt 3,15-ni. Maastikuehitaja, tase 3 õppekaval 1,50-lt 2,75-ni ja maastikuehitaja, tase 4 õppekaval 1,50-lt 6,33-ni, viimasel juhul toimus märgatav kasv aastatel 2020-2021, mida kool seostab inimeste suurenenud huviga praktiliste oskuste vastu ja pandeemia teatavate mõjudega. Aianduse ÕKR keskmine soovijate arv ühele õppekohale on tõusnud 1,08-lt 4,13-ni (eneseanalüüs lk 28).

Puukooliaedniku eriala õppekavale õppima asumise valmisolekut, sh kandidaadi motivatsiooni ja erialaseid üldteadmisi, hinnatakse vastuvõtutestiga. Kuna õpingute katkestajate arv on olnud suur ja vaja on selgitada välja enim motiveeritud õppijad, muudeti Maastikuehitaja 3. ja 4. taseme mittestatsionaarses õppes vastuvõtutingimusi alates 2022. a ning lisaks vastuvõtutestile sooritavad kandidaadid ka praktilise töö, mis hõlmab eneserefleksiooni ja motivatsiooniküsimusi. Kodulehel on vastuvõtu rubriigis enesekontrollitised huvilistele, mille alusel saavad õpilaskandidaadid hinnata eriala sobivust.

Õppijad hindasid toimunud vestlustel väga asjakohaseks juba toimunud vastuvõtu protsessi ümberkujundamist ning õpilased ja vilistlased tegid ettepaneku lisada praktikapäevale ka vestluse, et sisseastumisel hinnata kandidaadi õppimise eesmärgi ja motivatsiooni. Komisjon teeb täiendava ettepanekuna sisse viia sisseastujate tagasisideküsitlus, mis võimaldaks koguda tagasisidet kogu sisseastumisprotsessi kohta.

Juba õppima asunud õpilaste erialavaliku toetamiseks ja õpimotivatsiooni hoidmiseks on neid kutsutud valdkonna ettevõtete poolt korraldatud üritustele, kus antakse ülevaade töömaailmas toimuvast, tulevastest töökohtadest, uutest valdkonna arengutest jm. Samal eesmärgil on korraldatud kaks viimast aastat Maastikuehitaja, tase 4 õpilastele üritust "Parimad praktikad maastikuehituses".

2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Aianduse ÕKR õpikeskkonna moodustavad lisaks kaasaegsetele auditoorse õppe klassidele praktikahoone, kus on maastikuehituse õppeklassid, praktiliste tööde hallid (kivi ja puiduhall) ning puukooli-areetum. Praktiliste tööde läbiviimiseks kasutatakse ka kooli haljasalaid. Olulist rõhku on pandud koolihoonete siseruumides asuvate õppeklasside funktsionaalsuse suurendamisele. Näiteks on klassides laudad, mis võimaldavad teha erinevaid praktilisi töid. Õpperuumid on puhtad, korrastatud, hästi valgustatud ja ventileeritud. Puiduklassis on puidutööseadmed, mis võimaldavad õpetada erinevate puidust aiarajatiste valmistamist. Praktikahoone praktiliste tööde hallides on võimalik läbi viia praktilist õpet aastajast sõltumata. Masinapark ja töövahendid on kaasaegsed ja piisavad õppetöö läbiviimiseks ning seda alates väiksematest käsitööriistadest, kuni traktorite ning nende lisaseadmeteni välja. Koolis olev Multione laadur, millel on väga mitmeid lisaseadmeid nagu hari, ekskavaator, mullasõel jm, on kogu sektoris laialt kasutuses. Masinapargis leidis ka teinegi väiketektor, mis ei ole keskliigendiga nagu Agrione, vaid jäiga kerega ning millele saab lisada seadmeid nii masina ette kui ka taha. Olemas on ka ehitusmaterjalid haljasala rajamise praktikumiks, eriti suur oli sortiment erinevatest sillutus- ja müüriksidest. Kaasaegsed töövahendid ja masinad, mille soetamine koolile pole otstarbekas, renditakse. Olemasolevate masinatega rajatakse ka reaalseid projekte kooliga seotud kinnistutel. Komisjon soovib järgmiseks investeeringuks kaaluda

autonoomse roomikutega miniekskavaatori (1-1,8t) soetamist, kuna laaduri ja ekskavaatori kombinatsioonis tehakse põhilised mehhaniseeritud tegevused aianduslikul/maastikuehituslikul töömaal.

Töökorras ja puhtad masinad andsid kinnitust kõrgest töökultuurist, mida iga tööandja hindab kõrgelt. Lisaks on praktikahoones tööriistade ja materjalide hoiustamiseks laoruumid ja õpilaste kasutada mugavad riietus- ja pesemisruumid. Uuemat tehnikat on koolis tutvustanud ka erinevad firmad demopäevadel eesmärgiga, et saada realistlik pilt uuematest töövahenditest ja erialasest ettevõtluskeskkonnast.

Kooli haljasalade arendamiseks on olemas terviklik haljastusplaan, mille alusel tehakse praktikume kooli aias. Koolikülastusel oli võimalus näha ka õpilaste poolt rajatud erinevaid haljasalaid, peenraid ja istutuskaste. Õpetajate koostatud ehitusjoonised ning istutusplaanid on olnud väga heaks õppematerjaliks maastikuehituse erialade praktiliste oskuste omandamisel. Puukool-arboretumi suur liigirikkus võimaldab õpilastel õppida tundma erinevaid taimi ja viia läbi mitmesuguseid praktilisi töid. Praktiliste tööde sooritamise häid võimalusi kiitsid vestlustes ka õpilased ja vilistlased. Ainsa puudusena toodi välja arboretumi kesiseid olmetingimusi (pesemisvõimalused, tualett, riiete vahetus). Samas on kool loonud kaasaegsed olmetingimused lähedal asuvas õpilaskodus (saunad, pesumasinad, riiete vahetamise ja kuivatamise ruumid), mis toetavad igati välitingimustes õppimist.

Õppetöö läbiviimisel on kasutusel kaks digikeskkonda – MS Office 365 ja Moodle ning õppeinfosüsteemina Tahvel. Maastikuehituse õppes on lisaks kasutusel ka erialane tarkvara, nt AutoCad ja SketchUp jt. Haridustehnoloogi ülesandeks on õpilastele ja töötajatele koolituste korraldamine ning nõustamine. Komisjon nõustub intervjueeritavate poolt väljatooduga, et digilahenduste kasutamine on oluliselt toetanud õppe läbiviimist sessioonõppes, sest õppeainete õppematerjalid ja kodused ülesanded on kättesaadavad Moodle keskkonnas. Moodle kursustele registreerunutele on kättesaadav kõik vajalik: rakenduskava, õpijuhised, õppematerjalid (sh loengute videosalvestused), kirjandusallikad ja vajalikud iseseisvad tööd koos hindamisjuhendi ja tähtaegadega. Tänu eelnevale sai õpe toimuda ka koroona pandeemia aastatel, mil suurem osa õpet ning suhtlust toimus digitaalsetes keskkondades.

Eneseanalüüsist selgub, et koolis on raamatukogu, kus levib tasuta WIFI ja on kasutada kolm arvutikohta. Raamatukogu andmebaas RIKSWEB võimaldab otsida erinevat õppekirjandust. Lisaks on võimalik printida, paljundada ja kasutada skaneerimisteenust. Iseseisvalt töötamise ja õppimise võimaluste tagamiseks on kooli raamatukogu avatud ka õhtusel ajal. Kutsekoolide rahulolu-uuringu põhjal võib tuua välja, et õpilaste rahulolu raamatukoguga oli Luua Metsanduskoolis viimastel aastatel tunduvalt kõrgem kui kutsekoolides keskmiselt.

Komisjon tutvus koolikülastuse käigus ka õpetajate poolt koostatud erinevate Moodle kursustega (nt Puukooliaedniku praktika kursus, maaviljeluse kursus, puittaimede hooldamise kursus jt). Komisjoni arvates olid nähtud Moodle kursused üldjuhul arusaadavalt üles ehitatud ja toetavad õpiväljundite omandamist (vt ka ptk 3.2.4). Siiski selgus, et kohati vajab kursustel soovitatud õppekirjandus ülevaatamist ja täiendamist uuemaga (näiteks Mullateadus, 1987; Mullateadus, 2012), mis kajastaks muutusi terminoloogias, tutvustaks õpilastele uusi materjale, sorte jne. Teatud teemade puhul (okaspuud, lehtpuud jne) võivad sobida ka vanemad väljaanded.

Komisjoni hinnangul on aianduse ÕKR õpikeskkond väga heal tasemel ja toetab õppiijat õpiväljundite saavutamisel. Õppeklassid ja praktiliste tööde hallid on varustatud vajalike vahendite ja tehnikaga, mis võimaldavad läbi viia õpet kaasaegsel tasemel. Lisaks on olemas ja arendatakse praktika võimalusi

puukoolis, kooli pargi- ja haljasaladel, kus saab taimede ja aiakujundusega seotud teadmisi ning praktilisi oskusi. Rahuloluküsitluste tulemustest selgus, et õppijate rahulolu õppekeskkonnaga kõikidel analüüsitava aastatel oli 4,4 palli (5-palli skaala), mis oli kõrgem teiste kutsekoolide keskmisest (4,0 palli) (eneseanalüüs lk 31).

3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppetöö korraldamise eest vastutab õppekorraldusüksus ja õppetöö organiseerimiseks on koolis kasutusel õppeinfosüsteem Tahvel. Õppetööd viivad läbi õpetajad, instruktorid ja praktikud ning sarnase erialavaldkonna õpetajaskond on koondatud erialaõppe üksustesse. Õpetajate vahel on jagatud täiendavate ülesannetena õppekavade hoidmine, praktikate koordineerimine ja kursusejuhendamine. Õppetöö üldplaneeringu aluseks on õppeaasta akadeemiline kalender, kus on toodud ka praktika ja eksamite graafik. Õppekorralduse spetsialist koondab info tundide mahtude (nt kontakt- ja iseseisvate tööde tunnid) ja õpetajate kohta. Koos õppekavahoidjatega planeeritakse praktikate ja praktiliste tööde ajad. Aiandusvaldkonna erialade õpetamine sõltub aastaajast ja loodustingimustest, millest tulenevalt on õppetöökorraldus paindlik. Tunnustusena saab tuua välja, et kool on leidnud võimaluse kasutada talvel praktiliste tööde tegemiseks praktikahoone sisehalli. Loodustingimustest sõltuvalt ja et maksimaalselt ära kasutada õppeperioodile langevaid vegetatsiooniperioode, alustatakse aianduses õppetööd olenevalt õppekavast kas oktoobris (maastikuehitus) või jaanuaris (puukooliaednik).

Luu Metsanduskooli praktikasüsteem on kirjeldatud õppekorralduseeskirja praktikakorralduskavas ja leitav kooli kodulehelt. Välja on toodud õppekavajärgsed õpiväljundid, mida tuleb arvestada praktika sooritamisel. Lisatud on kitsama spetsialiseerumise valiku võimalused (näiteks ilu-, metsa- või viljapuude paljundamine). Aianduse ÕKR õpilased sooritavad praktikaid iseseisvalt kogu õppeaja jooksul, mistõttu õppetöögraafikus eraldi praktikaid märgitud pole. Taoline praktikakorraldus ühtib OSKA põllumajanduse ja toiduainetetööstuse valdkondliku raporti suunistega, mille kohaselt tuleks aianduse valdkonnas kavandada koostöös praktikaettevõtete ja praktikatoimimise kogu õppeperioodi kestel, samas arvestades õppija eesmärke ja ettevõtte võimalusi.

Praktikakoha valib õpilane ise kooli kodulehel toodud ettevõtete nimekirjast ja selles abistab ka vajadusel praktikakoordinaator. Praktikaettevõtete nimekiri koostatakse õpetajate poolt ning arvestatakse õpilastelt saadud tagasisidet ja kutseeksamil saadud infot. Uute praktikaettevõtete lisandumisel selgitab praktikakoordinaator välja ettevõtte sobivuse (sh töötingimuste jm osas) praktikaeesmärkide saavutamiseks.

Hindamisvestluste käigus selgusid mõned kitsaskohad praktika korralduses. Õppijatega vestlusel toodi välja, et näiteks on ettevõttepraktika võimaluste kohta vähe infot, praktikakoha valik oli raske. Tihti on valiku aluseks kodukoha lähedus, kus aga ei pruugi olla võimalust kõikide õpiväljundite saavutamiseks. Puukoolide spetsialiseerumise tõttu on olnud raske näha erinevaid töid, mis tekitas probleeme ka nõutud õpiväljundite saavutamisel ja portfoolio koostamisel. Õppija pidi ise olema aktiivne ja leidma erinevaid praktikakohti, sest kõiki õpiväljundeid ei ole võimalik enamasti ühes ettevõttes saavutada. Praktika edukus sõltus ka oluliselt ettevõtja koostöövalmidusest, juhendamisoskustest ja isikuomadustest. Samuti on osutunud probleemiks, et keerulisemaid töid (näiteks pookimine) ei usaldata praktikandile. Samuti selgus vestlusest õppekavahoidjatega, et õppekavas ettenähtud praktikat ei jõuta nominaalaja sees täies mahus sooritada ja seetõttu on

aianduse ÕKR õppijate seas akadeemilise puhkuse võtmine kasvav trend. Akadeemilisele puhkusele siirdujaid nõustatakse individuaalselt tingimuste osas ning toetatakse õppevõlgnevuste likvideerimiseks tegevusplaani koostamisel. Komisjoni arvates võisid ülaltoodud vajakajäämised ja koroonapandeemiaga seonduv mõjutada praktika sooritamise tulemuslikkust viimastel aastatel. Näiteks võrreldes 2020. a tulemustega oli 2021. a aianduse ÕKR õppijate praktika sooritamise tulemuslikkus alla 30% (eneseanalüüs lk 38). Samas töid õppijad vestlustes positiivsena esile praktika sooritamise võimalust kooli juures, kus sai teha erinevaid töid ning toimus süvendatud ja individuaalne juhendamine. Õpilased ja vilistlased tegid ettepaneku suurendada kooli juures tehtavat praktikat ettevõttepraktika arvelt. Komisjon mõistab õppijate ettepanekut ja eelistust praktikat sooritada kooli juures, kuid peab oluliseks siiski lähtuda kutseharidusstandardis toodud praktika ja praktilise töö vahekorrad ning leida täiendavaid koostöövõimalusi praktikaettevõtetega praktika õpiväljundite saavutamiseks. Kool küsis 2021. aastal praktikaettevõtete rahulolu praktikakorraldusega, kus selgus, et enim oldi rahul maastikuehitaja õppekavade praktika korraldusega, kus hinnangud varieerusid 4,6-5,7 vahel 6-pallisel skaalal (puukooliaedniku õppekavas vastavalt 4,2-5,2). Kõige madalam oli rahulolu kooli ja tööandja koostööga praktika korraldamisel ja kõige kõrgemalt hinnati info olemasolu õpilaste praktika eesmärkide ja õpiväljundite kohta.

Aianduse ÕKR õppekavadel tuleb õppijatel kooli lõpetamiseks sooritada kutseksam või selle ebaõnnestumisel lõpueksam. Alates käesolevast aastast omab kool õigust korraldada maastikuehitaja erinevate tasemete kutseksamid. Kutseksami hindamise aluseks on kutsestandardi kompetentsid, nii kohustuslikud kui ka valikkompetentsid. Aianduse erialade erineva taseme kutseksamil nõutud dokumente (praktikadokumente (praktikaaruanne, päevik) või portfooliot (eneseanalüüs, fotod, tunnistused, tagasiside, jne)) hakatakse täitma juba praktikate sooritamisel ehk nendega tõendatakse töösituatsioonides omandatud kompetentsid. Vestluses Puukooliaedniku õppekava vilistlastega selgus, et praktika õpiväljundites on arvestatud puukooliaedniku eriala spetsiifikaga, kuid kutseksamil nõutava portfoolio koostamisel on aluseks aianduse kutsestandardi kompetentsid (mis ei ühti täielikult puukooliaedniku praktika õpiväljunditega). Tulenevalt sellest on keeruline ühitada praktika õpiväljundite omandamine portfoolios nõutavaga. Lisaks selgus, et portfoolio täitmine on õpilaste jaoks liiga raske ja segane, abiks oleksid näidisportfooliod (näiteks raamatukogus), et tekiks ettekujutus ootustest. Lisaks toodi välja, et ettevõttepraktika puhul on liiga palju vaja tõendada sooritatud tööde tegemist (nt fotodega). Tõendamisvajadus tuleneb kutseksamil nõutud portfoolio koostamise tingimustest. Kooli lõpetamiseks on aga oluline praktika sooritamine ja kutseksamil nõutud portfoolio koostamine. Aruandeperioodi keskmine kutseksamite tulemuslikkus oli õppekavarühmas 69 %, eesmärk 2021. a oli 85% (eneseanalüüs lk 49). Eneseanalüüsist saadava info ja vestluste põhjal saab komisjon väita, et kool on teadvustanud kutseksamite sooritamise mitte eesmärgipäraseid tulemusi ja põhjalikult analüüsinud kutseksami ebaõnnestumise põhjuseid ning otsib võimalusi parendustegevusteks.

Võttes arvesse eelpool toodut, teeb komisjon ettepaneku leida võimalusi praktika õpiväljundite ühildamiseks portfoolios nõutuga ning tõhustada portfoolio koostamise juhendamist, mis aitab omakorda tõsta kutseksamite tulemuslikkust.

4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Aianduse õppekavarühma erialad on praktilised ja seetõttu on oluline õpilaste praktiliste oskuste saavutamine nõutud lävendi tasemel. Moodulite ülesehitusel ja teemade omavahelisel lõimikul on

seatud eesmärgiks erialast tervikpildi loomine ja praktiliste oskuste omandamine, mida koordineerib õppekavahoidja.

Moodulite rakenduskavades on esitatud õpiväljundid, õppemeetodid, hindamiskriteeriumid ja hindamise meetodid, iseseisva töö mahud ja ülesanded. Viimane küll ainult Puukooliaedniku õppekava rakenduskavas (vt ptk 3.1.2). Õpiväljundite saavutamiseks kasutatakse erinevaid õppemeetodeid: e-õpe, loengud, praktiliste tööde demonstratsioonid, praktilised tööd/harjutused, seminarid, õppekäigud ettevõtetes. Koostööoskuste saavutamiseks on soovitatav rakendada ka rühmatöid, mille raames koostatakse probleemi lahenduste põhjal ettekandeid.

Aianduse valdkond on pidevas muutumises. Tulevad juurde uued tootmissuunad ja tehnoloogiad. Seetõttu muudetakse ka vastavalt vajadusele moodulite sisu. Kavas on laiendada aiakultuuride nomenklatuuri kooli aias. Õppe läbiviimisel on suur osatähtsus praktikumidel. Teooria osa peavad õpilased enamjaolt ise õppima koostatud õppematerjalide põhjal. Teoreetilised materjalid ja ka iseseisvate tööde juhendid on kättesaadavad Moodle keskkonnas. Õpetajatelt on võimalik selgitusi saada koolis toimuvates kontaktõppe tundides, kuid vaatamata sellele töid õpilased välja, et iseseisva tekstipõhise (sh teoreetiliste materjalide) õppetöö maht on liiga suur. Õppijad küll hindavad positiivselt iseõppimise võimalusi, kuid samas leiti, et liiga palju tuleb ise õppida. Aiandusainete õppimisel sooviti õpetajatelt rohkem lisakommentaare, selgitusi ja arutelu. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku mitmekesistada iseseisvate tööde ülesehitust ja metoodikat, et see toetaks paremini õppijat õpiväljundite (sh teooria) omandamisel.

Kontakt tundides domineerib metoodika, kus toimub õpetaja poolt demonstratsioon ja seejärel saavad õpilased harjutada praktilisi töid. Vestlustest õpetajatega selgus, et praktika ja teooria osakaalu planeerivad õpetajad vastavalt õppeainele ja õppijate vajadusele ning oma kogemustele. Vestlustes vilistlastega toodi välja, et praktiliste tööde ja loengute vaheldumine sobis sessioonõppe pikkade päevadega. Näiteks taimede õppimisel oli võimalus vahepeal ka väljas õpituid taimedega tutvuda. Aiandusvaldkonna erialade õpetamine sõltub loodustingimustest ja õppetöö korraldamisel tuleb arvestada piiratud võimalustega. Seetõttu võimaldatakse kooli puukool-arboretumis õppijatele õppetöö välisel ajal individuaalseid praktikaid. Seda võimalust hindasid eriti vilistlased, sest individuaalne praktika võimaldas suvel teostada erinevaid töid, saada vajalikke teadmisi ja kogemusi ning individuaalset juhendamist. Suured õppehallid siseruumides võimaldavad paremini planeerida õppetööd ja teha praktilisi töid ja harjutada aastaajast sõltumata. Laiemate praktiliste kogemuste saamiseks toetavad õpiväljundite saavutamist õppekäigud erineva kasvatustehnoloogiaga puukoolidesse (näiteks Järvselja puukool, Ignase puukool, Seedri puukool, Kuninga puukool), kust saadud teadmisi hindasid väga oluliseks õppijad ja vilistlased, kuid ka õpetajad ise. Käidud on ka maastikuehituse ettevõtte töömaal, kus tehakse tutvust rajatava objektiga. Vähem on tutvutud ettevõtete nõ kõögipoollega ehk saadud sissevaadet ettevõtte baasidesse, kus toimub tööks ettevalmistus, sageli on see ka tööliste ning praktikantide hommikune kohtumispaik ja sealt liigutakse edasi töömaale. Lisaks eeltoodule saaksid õpilased näha ja küsida ka ettevõtte töökorralduse, masinate ning muude põnevate teemade kohta, mis külastuse käigus ette võivad tulla. Et õpilased saaksid enam taolisi teadmisi, teeb komisjon ettepaneku korraldada rohkem õppekäike ka maastikuehituse ettevõtetesse.

Hindamisel kasutatakse mitteeristavat hindamist, millele lisandub täiendav tagasiside. Kujundava hindamise puhul toimub pidev tagasiside andmine õpilase tööle, et korrigeerida või kinnistada seni omandatud. Vestlustes selgus, et kasutatakse erinevaid tagasiside meetodeid: jooksev tagasiside tunnis, enesekontrollitendid Moodles, hindamismaatriksid (õppijad ise hindavad üksteist),

enesehindamine, kirjeldav tagasiside Tahvlis. Toodi välja, et hindamismeetoditest on teadmiste omandamist toetanud ka erinevate testide tegemine, mille puhul hinnati õpetajapoolset põhjalikku tagasisidet ja kordussoorituse võimalust.

5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

Tugiteenuste korraldamine ÕKRs lähtub õppijate peamisest profiilist – täiskasvanud õppijad mittestatsionaarses õppes, kelle jaoks on suurimaks väljakutseks õpingute ühitamine töö- ja eraeluga. Õppija peamiseks kontaktisikuks koolis ja toetajaks on kursusejuhendaja, kelle ülesandeks on jälgida õpingute kulgu ja õpitulemusi ning pakkuda õppijale vajalikku tuge. Vestlustest õppijate ja vilistlastega leidis kinnitust, et kursusejuhendajad jälgivad õppijate osalust õppesessioonidel, hoiavad õppijatega tihedat sidet ning nõustavad individuaalselt. Kursusejuhendamisel kavandatakse mentorluse sissetoomist ka mittestatsionaarsete õppegruppide puhul, kutsekeskharidustasemel õppijate puhul on üleminek juba toimunud.

Täiskasvanud õppija tugisüsteemide ülevaatus toimub igal kevadel arengukoosolekul, kus osalevad õppekorraldustöötajad, kursuse juhendajad ja praktikakoordinaatorid. 2022. aastal on prioriteediks seatud õppenõustamise pakkumine õpilastele, kelle õpikogemusest on möödas 10 ja rohkem aastat. Haridustehnoloog pakub õppijatele tasandusõpet digiseadmete ja -keskkondade kasutamisoskuse parandamiseks. Kooli õppekorralduse üksuse koosseisu kuulub tugispetsialist, kes vajadusel toetab ja nõustab õpetajaid ja kursusejuhendajaid ning osaleb vastuvõtuprotsessis. Eneseanalüüsi aruandest selgub, et riikliku rahuloluküsitluse tulemuste alusel on rahulolu koolis pakutavate nõustamisteenustega perioodil 2017-2022 olnud teatavas langustrendis: 2017 - 74%; 2019 - 87%; 2021 - 77%; 2022 - 68% (eneseanalüüs lk 34, valimis kõikide ÕKRde õpilased). Uuel arenguperioodil 2022-2025 on kool seadnud sihiks nõustamisega rahulolevate õppijate osakaalu kasvatada ning seadnud sihttasemeks 85%.

Õppijatel on võimalus oma varasemaid õpinguid ja töökogemust (VÕTA) õpingute läbimisel arvestada. Vestlustest õpetajate ja õppekorralduse juhiga selgus, et VÕTA võimaluste tutvustamist õppijatele peetakse oluliseks ning arvestada on võimalik nii teemade kui moodulite kaupa (sh arvestatakse ka õppija isiklike nõ koduseid projekte). Peamiselt kasutatakse VÕTAt arvutiõpetuse, ettevõtlusõppe jt üld- ja valikainete arvestamisel, vähem erialaainete puhul. Õppijat nõustavad VÕTA sisulise poole pealt õppekavahoidja ja õpetajad, kuna VÕTA tehniline protsess õppeinfosüsteemis Tahvel on õppijatele üsna keeruline, siis tehnilise poole osas nõustab õppekorralduse spetsialist. Väljatöötamisel on VÕTA rakendamise praktika juhtudel, kui õppija jätkab õpinguid järgmisel tasemel (maastikuehitaja tase 3 ja tase 4 õppekavad).

Perioodil 2016-2021 on aianduse ÕKR statsionaarses õppes õpingud katkestanute osakaal perioodi lõpuks olulises kasvutrendis: 2016/17. õa - 11%; 2017/18. õa - 27%; 2018/19. õa - 25%; 2019/20. õa - 18%; 2020/21. õa - 56% (eneseanalüüs lk 50). Suur katkestajate osakaal päevases õppevormis on tugevalt seotud muuhulgas selles õppevormis õppivate õppijate järjepideva kahanemistrendiga ning tavapärasest suuremas erivajadustega õppijate määras, kes ei suutnud õpinguid koolis lõpetada. Statsionaarses õppes lõpetasid 2021/22. õa kaks viimast kutsekeskhariduse õppes õppinud noort ja nendele õppekavadele enam vastuvõttu ei toimu. Mittestatsionaarses õppes on õpingud katkestanute osakaal perioodil 2016 - 2021 kokkuvõttes mõningases langustrendis: 2016/17. õa - 26%; 2017/18. õa - 42%; 2018/19. õa - 43%; 2019/20. õa - 28%; 2020/21. õa - 23%. Õppeaastatel 2017-18 esinenud oluline ajutine katkestajate osakaalu kasv on seostatav peamiselt kahe piirkondliku õppegrupi avamisega maastikuhoidaja õppekavale, mille õppijatest jõudsid kutse- ja lõpuksamiteile ainult üksikud (eneseanalüüs lk 50). Arengukavaperioodil 2016-2021 oli kooli eesmärgiks jõuda kutsehariduse katkestajate osakaalus 20%-ni ning aianduse ÕKRs mittestatsionaarsete õppijate osas suudeti jõuda sellele lähedasele tulemusele perioodi lõpuks (23%). Uuel arengukava perioodil 2022-

2025 on kool seadnud eesmärgiks kutseõppes õppetöö katkestanute osakaalu vähendamise sihttasemeni 18%.

Õppijad ja vilistlased tõid vestlustes välja, et katkestamise peamised põhjused on väljakutsed õpingute ühitamisel töö- ja pereeluga (sh eriti õppekavas nõutud praktika täies mahus sooritamise) ja vähene/puudulik õppe sisu ja eriala puudutava eelinfo tutvumine enne sisseastumist. Õpingute alguses on peamiseks väljalangemise põhjuseks ekslik arusaam õppima asumisel reaalsest õppe sisust (sh eriti iseseisva töö osakaalust), õpingute kestel on väljakutseks eelkõige praktika õpiväljundite saavutamine täies mahus (mh sooritatakse praktikat puhkuseperioodil põhitöökohast), õpingute lõpetamisel on katkestamise peamine põhjus kutse- ja lõpueksami mittesooritamine (sh ebaõnnestumine portfoolio koostamisel). Samuti peeti väljalangemise ennetamisel oluliseks õppesessioonidel osalemist, sest puudumine tekitab raskusi õppes järeljõudmisega. Mõningatel juhtudel on katkestamine seotud õppija elumuutustega (nt karjäärimuutused ja töökoha vahetused, pere juurdekasv jm). Hindamisperioodi sisse jäid ka nn koroonaaastad, mis samuti mõjutasid teataval määral katkestamise osakaalu. Kool peab oluliseks analüüsida katkestamise põhjuseid süvitsi ning 2022. a töötatakse välja küsimustik, mida kursuse juhendaja lahkuva õppijaga koostöös täidab.

Järeldused

• Tugevused

1. Kool on aianduse õppekavarühmas hindamisperioodil kavandanud ja ellu viinud olulisi arendustegevusi õppe sisus ning õppekorralduses eesmärgiga seada õppija vajadused õpiprotsessi keskmesse ning toetada õppijat parimal viisil. Komisjon väärtustab kooli seniseid arengupingutusi ja tunnustab kooli poolt võetud suunda jätkata järjekindlalt ja süsteemselt õpiprotsessi disainimise ja edasiarendamisega.
2. Aianduse õppekavarühmas erialade vastuvõtuprotsessi on analüüsitud ning selle tulemusena ülesehitust ümber kujundatud, et selgitada paremini välja kandidaatide õpimotivatsiooni, sisulisema ettekujutuse erialast ning seeläbi toetada õppijate erialavalikut.
3. Aianduse õppekavarühma õppijate õpikeskkond on koolis kaasaegsel tasemel sh sisehallid võimaldavad sooritada praktilist õpet aastaajast sõltumata ning lisavad õpiprotsessis paindlikkust.
4. Kooli haljasalade arendamiseks on välja töötatud terviklik haljastuskontseptsioon, mille alusel toimub praktiline õpe ja mis võimaldab objektide kaupa tööde sooritamise siduda tervikuks. Kooli puukooli tervikliku arenduskava koostamine on plaanis lähitulevikus.

• Arenguvõimalused

1. Kuna ettevõttepraktikate sooritamise tulemuslikkus on langenud, soovib komisjon korrigeerida praktika korraldamist ja leida täiendavaid koostöövõimalusi praktikaettevõtetega praktika õpiväljundite saavutamiseks.
2. Mitmetes moodulites põhineb õppijate iseseisev õpe (sh teoreetiline materjal) valdavalt või ainuüksi mahukatel tekstipõhistel õppematerjalidel, mille läbitöötamine pole igale õppijale jõukohane. Komisjon soovib mitmekesistada iseseisva töö ülesehitust ja metodikaid, et paremini toetada õppijate õpihuvi ja -motivatsiooni ning sh omandada ainete teoreetilised alused.

3. Komisjon teeb ettepaneku leida võimalusi praktika õpiväljundite ühildamiseks kutseeksami portfoolios nõutuga ning tõhustada portfoolio koostamise juhendamist, et tõsta kutseeksami sooritamise tulemuslikkust.
4. Komisjon annab soovitusi soetada võimalusel õpikeskkonna täiustamiseks autonoomne roomikutega miniekskavaator, kuna laaduri ja ekskavaatori kombinatsioon aitab viia läbi põhilisi mehhaniseeritud tegevusi aianduslikul/maastikuehituslikul töömaal.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud.
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud**

Õppetööd viivad läbi peamiselt Luua Metsanduskooli põhikohaga õpetajaid ja lisaks kaasatakse erinevate spetsiifilisemate teemade osas praktikuid töömaailmast või toimuvad erinevad praktikumid nende juures ettevõtetes. Erialaõpetajad on koondatud maastikuehituse õppekavaüksusesse, mida juhib vanemõpetaja-üksuse juht. Aianduse õppekavarühmas õpetab 14 õpetajat, kellest 2 on meisterõpetajad. Kooli hinnangul on põhiõpingute ja valikõpingute õpetamiseks vajalike õpetajate arv piisav (eneseanalüüs lk 15, 53).

Õpetajad on kõik erialase kutsehariduse või kõrgharidusega (aiandus, põllumajandus või metsandus), millele on lisandunud erineva mahuga õpetajakoolitused. Üle poole õpetajatest töötavad lisaks õppetööle ka õpetatava valdkonna ettevõtjatena või ettevõtetes. Kool toetab igati õpetajaid, kes igapäevaselt tegevad ka ettevõtluses ning arvestab nendega õppetöö planeerimisel (koormuste jaotuses, tunniplaani koostamisel). Ka aianduse ÕKR vilistlased tõid eriala tugevusena välja praktiliste kogemustega õpetajate olemasolu.

Aianduse õppekavarühma õppekavade elluviimisel on abistavas rollis kooli puukool-arboretumi aednikud-praktikajuhendajad (kaks töötajat), kelle tööülesanneteks on õppijate individuaalsete praktikate juhendamine, mida hindasid eriti vilistlased. Samas tõid Puukooliaedniku õppekava õppijad välja, et puukoolis võiks olla rohkem praktikajuhendajaid ning väljendasid muret praktikajuhendajate järelkasvu pärast. Intervjuus koolijuhiga selgus, et koolil on plaanis õpetajate järelkasvu probleemi ennetamiseks ellu kutsuda järelkasvu ja asendusõpetajate programm, mille raames esmalt katsetada

¹ Õpetajad on hindamisaruande kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

potentsiaalsete õpetajatega nõo tööampse ning seejärel koostööd laiendada. Koolijuht lisas, et maastikuehitaja õppekaval töötavad pigem nooremad õpetajad, kellest mitmed on Luua Metsanduskooli vilistlased ja seal hetkel järelkasvuga probleeme pole. Komisjon tunnustab kooli hea algatuse eest kutsuda ellu õpetajate järelkasvu ja asendusõpetajate programm.

Eneseanalüüsist selgus, et koolis on olnud oluliseks väljakutseks õpetajate töökoormuse planeerimine ja tasakaalus hoidmine. Selleks lähtutakse õpetaja tööaja terviklikkuse põhimõttest, mis arvestab nii õppijate juhendamist, kuid ka teiste tööülesannete (kursuse juhendamine, täienduskoolituse läbiviimine vms) täitmist. Sealjuures arvestatakse koolijuhi sõnul õpetaja soovidega ja võimega lisatööd teha. Suurenenud on õpetajate autonoomia (õpetajate hinnanguil 2017. a 4,5 ja 2021. a 4,7 palli) ja paindlikkus oma töö planeerimisel. Rahulolu lepingujärgse töötasuga on Luua Metsanduskoolis mõnevõrra kõrgem kui teistes koolides, näiteks 2021. a oli töötasuga rahul 53% vastajatest, teistes koolides vastavalt 42% vastajatest (eneseanalüüs lk 58).

Komisjoni hinnangul on aruandeperioodil püstitatud eesmärgid õpetajaskonna arendamisele täidetud. Kool on seadnud eesmärgiks, et vähemalt 90% õpetajatest vastaks kvalifikatsiooninõuetele. Kooli hinnangul on vastav eesmärk ka täidetud. Komisjon veendus, toetudes läbiviidud vestlustele ja eneseanalüüsis toodule, et õpetajatel on nii teoreetilised kui ka praktilised oskused õppija toetamiseks õpiväljundite saavutamisel. Viimast tõendab ka fakt, et õpetajate tööd on hinnatud ka ühiskonna poolt. Näiteks on antud aianduse ÕKR õpetajatele üleriigilisi tunnustusi: Liivimaa õpetajate tänuüritustel pälvis haridus- ja teadusministri tänukirja Lys Lepiksoo (2020) ja Õpetaja Galal Jõgevamaa kutseõpetaja tiitli Evelin Saarva (2020).

2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist

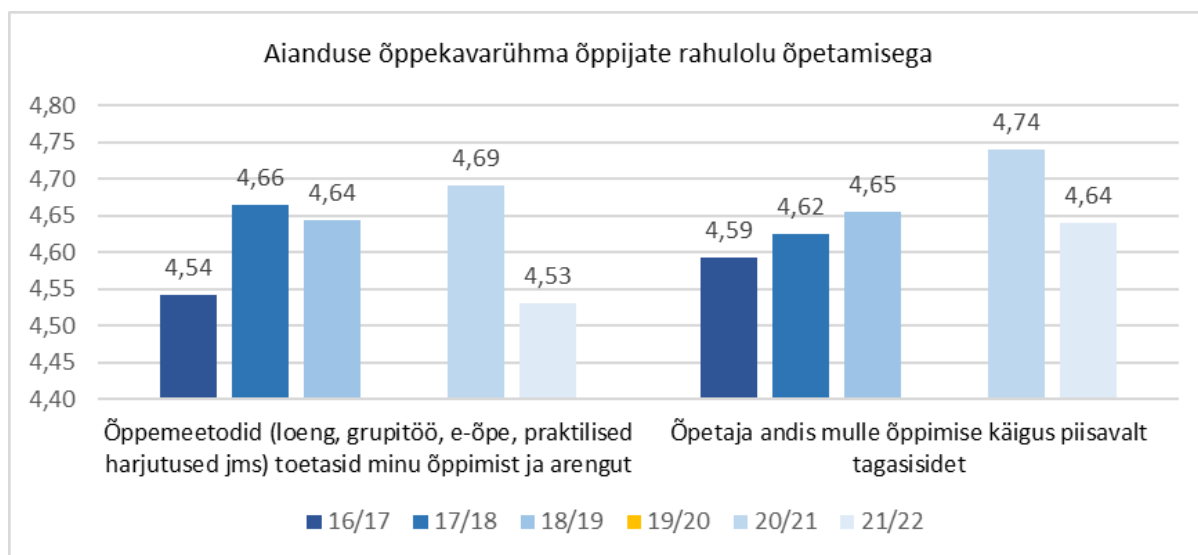
Õpetajate arendamise üldised suunad lepatakse kokku kooli arengukavaperioodi alguses, detailsemad koolitusplaanid koostatakse kaks korda aastas ning kooskõlastatakse kooli juhtkonna ja nõukoguga. Iga õpetaja individuaalne koolitusvajadus planeeritakse koos õppeüksuse juhiga koostöövestluste käigus. Õpetajad on saanud võtta osa erinevatest koolitustest ning täiendada ennast Eestis ja ka välismaal (välisõppekäigud Hollandis, Rootsis). Kool on seda soodustanud ja arvestanud tööaja planeerimisel. Täiendustel ja õppereisidel saadud kogemusi jagatakse ka kolleegidega. Koolijuht tõi vestlusel välja, et kesksete teemade koolitused tellitakse kogu koolile (nt lõimingu koolitus, tulemas on mentorluse koolitus). Individuaalsed ja kallimad koolitused räägitakse eraldi läbi. Eraldi väärib esiletõstmist, et koolis toimivad õpetajate professionaalsed kogukonnad: 1) mentorite õpikogukond; 2) kutsekeskhariduse tasemel õpetavate õpetajate kogukond 3) maastikuehituses on projektõppe õpikogukond. Õpikogukonnad tulevad kokku üldjuhul reaalsest arenguvajadusest (nt kuidas õppijatele sobivaid õppemeetodeid valida, kuidas nendeni jõuda). Lisaks käivad õpetajad kolleegide tundides ja teevad koostööd õppetöö sisu planeerimisel, õppeaasta lõpus toimuvad parimate praktikate jagamise seminarid.

Eneseanalüüsist lk 56-57 selgus, et mitmed aianduse ÕKR õpetajad kuuluvad kutsestandardite koostamise/uuendamise töörühmadesse ja praktikaettevõtete võrgustikku, kust saadakse erialast infot, samuti infot õppijate käekäigu kohta ja stažeerimise võimaluste kohta ettevõtetes. Õpetajate erialaste teadmiste täiendamiseks kasutatakse üsna sageli Eesti ettevõtetes ja ka teistes koolides stažeerimist, kus õpetaja ise valib sobiva koha ja stažeerimise aja. Välismaal stažeerimine lepatakse

kokku koolituskeskuse juhiga. Aastatel 2016-2021 osales neli õppekavariühma õpetajat välisõpirändes. Kool peab ka järgmisel arengukavaperioodil oluliseks stažeerimise soodustamist.

Õpetajatel on kohustus igal aastal oma tööd sh koolituste tulemuslikkust analüüsida ja reflekteerida. Seda tehakse koos üksuse juhiga ning sellest sõltub ka saadav tulemustasu. Koolijuhi sõnul hinnatakse õpetajate koolituste tulemuslikkust õpetajate eneseanalüüsi ja õppijate tagasiside/rahuloluküsitluste kaudu, samuti parimate praktikate jagamise seminaridel.

Õpetajad saavad õpilastelt pidevat tagasisidet rahuloluküsitluste kaudu. Õppijate rahulolu kasutatavate õppemeetoditega ning õpetaja poolt antava tagasisidega on olnud aruandeperioodil üldjuhul kõrge, antud hinnangute vahemik oli 4,53-4,74 (vt Joonis 3). Seda kinnitab ka mitmete aianduse ÕKR õpetajate valimine parimaks õpetajaks õpilaste poolt (2020. aastal Hannes Tilk ja 2021. aastal Eva-Kadri Rossner). Õpetajate tööd hindasid kõrgelt ka vestluses osalenud õpilased ja vilistlased. Siiski esines 2021/2022. õa rahulolu väike langus, mis võis kooli arvates olla tingitud korona pandeemiast tulenevast negatiivsest mõjust õppija õpimotivatsioonile. Tulenevalt sellest planeerib kool edaspidi rohkem kohandada õpetamist õppija vajadusele ning tagada info parema edastamise.

Joonis 3. Aianduse õppekavariühma õppijate rahulolu õpetamisega perioodil 2016-2021 (allikas: õppeinfosüsteemi andmestik)

Hindamiskomisjon hinnangul on õpetajad pühendunud ja motiveeritud, aktiivsed ja innukad enesearendajad, kes osalevad täienduskoolitustel (sh stažeerivad ettevõtetes, välismaal jms) ning kasutavad erinevaid võimalusi oma teadmiste ja oskuste arendamiseks.

Järeldused

- **Tugevused**

1. Aianduse ÕKR õpetajad on väga pühendunud ja motiveeritud, aktiivsed ja innukad enesearendajad, kes kasutavad erinevaid võimalusi oma teadmiste ja oskuste arendamiseks. Õpilaste ja vilistlaste rahulolu õpetajate tööga on kõrge. Positiivne on

õpetajate mitmekülgne taust, sest nad on ka ise praktikud/ettevõtjad ja seega saavad täiendada õpet oma praktiliste kogemustega.

2. Koolis toimivad õpetajate professionaalsed õpikogukonnad, mis toetavad õppijate reaalseid arenguvajadusi: 1) mentorite õpikogukond; 2) kutsekeskhariduse tasemel õpetavate õpetajate kogukond; 3) maastikuehituses on projektõppe õpikogukond.

- **Arenguvõimalused**

1. Komisjon toetab õpetajate järelkasvu ja asendusõpetajate programmi ellukutsumist, mis tagab aianduse ÕKR jätkusuutlikkuse.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused aianduse õppekavarühmade osas

- **Tugevused**

1. Õppekavade arendamine on aianduse õppekavarühmas pidev ja juhitud protsess, arendustegevustele lähenetakse süsteemselt, mis aitab kaasa õppekavarühma ja kooli eesmärkide saavutamisele.
2. Kool on aianduse õppekavarühmas hindamisperioodil kavandanud ja ellu viinud olulisi arendustegevusi õppe sisus ning õppekorralduses eesmärgiga seada õppija vajadused õpiprotsessi keskmesse ning toetada õppijat parimal viisil. Komisjon väärtustab kooli seniseid arengupingutusi ning tunnustab kooli poolt võetud suunda jätkata järjekindlalt ja süsteemselt õpiprotsessi disainimise ja edasiarendamisega.
3. Aianduse õppekavarühma õppijate õpikeskkond on koolis kaasaegsel tasemel sh sisehallid võimaldavad sooritada praktilist õpet aastaajast sõltumata ning lisavad õpiprotsessis paindlikkust.
4. Aianduse õppekavarühma õpetajad on väga pühendunud ja motiveeritud, aktiivsed ja innukad enesearendajad, kes kasutavad erinevaid võimalusi oma teadmiste ja oskuste arendamiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Maastikuehituse õppekavade moodulite rakenduskavades pole näidatud iseseisva töö mahtu ning ülesanded on mõnes moodulis kas napolisõnalised või puuduvad üldse. Komisjon teeb ettepaneku täiendada edaspidi Maastikuehituse õppekavade moodulite rakenduskavasid, et õppijal oleks juba sisseastumisel ülevaade iseseisva töö mahust ja nõutavatest ülesannetest, mis muuhulgas aitaks kaasa motiveeritud õppijate leidmisele.

- **Arenguvõimalused**

1. Toetudes tööandjate ja vilistlaste põhjendatud soovidele, teeb komisjon koolile ettepaneku algetada erialavõrgustikus Maastikuehitaja, tase 3 õppekava muutmine ehk suurendada õppekava mahtu praeguselt 60 EKAPilt 90 EKAPile, et anda lõpetajatele süvendatud teadmised ja oskused valitud erialal ning tagada lõpetajate teadmiste, oskuste ja hoiakute vastavus töömaailma nõuetele.

2. Komisjon soovib tuginedes vilistlaste tagasisidele koolil kaaluda puukooli juhtimise jätkuõppekava loomist, et toetada vilistlaste valmisolekut luua oma ettevõtte.
3. Õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamisse on üldjuhul kaasatud kõik osapooled, kuid vestluste tulemustest lähtudes teeb komisjon ettepaneku laiendada edaspidi arendustegevustesse kaasatud tööandjate ringi, mis aitab õpet mitmekesistada ning paremini siduda töömaailma ootustega.
4. Kuna ettevõttepraktikate sooritamise tulemuslikkus on langenud, soovib komisjon korrigeerida praktika korraldamist ja leida täiendavaid koostöövõimalusi praktikaettevõtetega praktika õpiväljundite saavutamiseks.